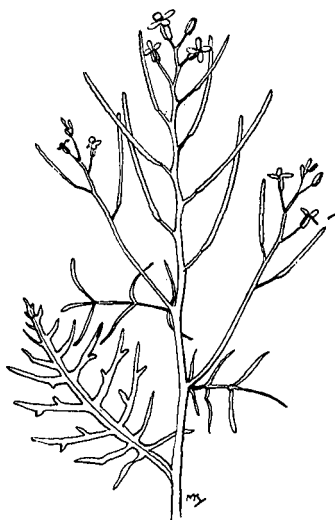

Adventieven in een havenstad

De flora om onze grote steden is de laatste decennia sterk verarmd. Kon Thijsse in de vorige eeuw in de omgeving van Amsterdam nog 600 soorten hogere planten vinden, thans mogen we blij zijn als het er 200 zijn.

Rotterdam maakt hierop geen uitzondering en zodoende kan ik u geen opsomming geven van allerlei zeldzame planten die bij onze stad gevonden worden. Tenminste, niet van zeldzame planten in een natuurlijke omgeving. Echter wel van adventieven, planten die op een of andere wijze hier verzeild zijn geraakt, doordat zij als zaad zijn meegekomen met bv. graanscheppen. Vooral in de omgeving der haventerreinen kunnen we menige interessante adventief tegenkomen. In de loop der jaren zijn hier zeer vele soorten gevonden, waaronder vele nieuw voor de Nederlandse adventiefflora. Dit kan gemakkelijk worden nagegaan, door de jaarlijkse lijsten van nieuwe vindplaatsen van zeldzame en adventieve soorten, die in 'Gorteria' verschijnen, eens door te nemen. Een volledige opsomming van alle in Rotterdam gevonden adventieven zou misschien wel mogelijk zijn, maar weinig nut hebben, omdat vele adventieven het niet langer dan een jaar uithouden. Soms blijven ze wat langer, maar de meeste verdwijnen tenslotte, tenzij ze natuurlijk weer opnieuw aangevoerd worden. Daarom geen volledige opsomming, maar wel wil ik proberen u een kleine indruk te geven van hetgeen hier zo al gevonden is, door het noemen van enige soorten, die ik hier de laatste jaren aange troffen heb.

De Hongaarse raket (*Sisymbrium altissimum*) is hier sinds lang niets bijzonders meer. Waarschijnlijk is dit de meest voor-

Hongaarse raket (tekeningen M. J. C. Kolvoort)

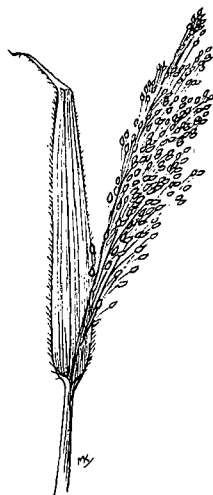
komende adventieve plant in Rotterdam. Eigenlijk al geen echte adventief meer, want ze handhaaft zich hier gemakkelijk en is vaak in menigte aan te treffen, zodat we hier beter van ingeburgerd kunnen spreken. Algemeen ook is de Pluimgierst (*Panicum miliaceum*), een oeroude cultuurplant en ook thans nog veel gekweekt, b.v. in de Franse Midi. Trouwens, meerdere adventieven hier betreffen cultuurplanten, zo b.v. de Fenegriek (*Trigonella foenum-graecum*), een vlinderbloemige, die zelfs jaren na droging nog sterk naar Zwitserse kaas ruikt.

Koriander (*Coriandrum sativum*), Komijn (*Cuminum cyminum*) en Karwij (*Carum*

carvi) zijn vooral veel te vinden langs de spoorrails van pier 1, aan de Waalhaven. Deze pier herbergt vele adventieven. De merkwaardigste vondst die ik hier deed, was een vlinderbloemige met gele bloempjes. Ik had geen idee wat het zou kunnen zijn, maar tenslotte bleek dat het de Pinda (*Arachis hypogaea*) was.

Even merkwaardig was de kleine Citrus (*Citrus spec.*), die de eenzame Pinda gezelschap hield. Uit de komkommerfamilie was de Meloen (*Cucumis melo* var. *agrestis*) aanwezig met nog andere cultuurplanten als Keker (*Cicer arietinum*), Linze (*Lens culinaris*), Sojaboon (*Glycine soja*), Serradelle (*Ornithopus sativus*) en Radijs (*Raphanus sativus*). Andere zeldzame adventieven waren: Doorwas (*Bupleurum rotundifolium*), een Akkerschermscherm-soort (*Ammi visnaga*), *Amaranthus graecizans*, een Amarant, die nog niet in het bezit is van een Nederlandse naam en de Gedoornde stekelnoot (*Xanthium spinosum*), waarvan de naam niets te veel zegt, want de plant is even gedoorn als b.v. de Gaspeldoorn. Twee andere interessante planten waren Koekruid (*Vaccaria pyramidata*) en Naakte lathyrus (*Lathyrus aphaca*). Ook de uit de Oriënt afkomstige Saffloer (*Carthamus tinctorius*), waaraan de heer J. Bolman onlangs een interessant opstel wijdde, vond ik op diverse plaatsen bij de haven. Naast de reeds genoemde Pluimgierst komen nog vele andere grassen voor, b.v. Draadvingergras (*Panicum capillare*) en Bloedgierst (*Digitaria sanguinalis*), Slofhak (*Anthoxanthum puelii*), Kweekdravik (*Bromus inermis*), twee Naaldaren, nl. de Zeegroene- (*Setaria glauca*), met de mooie geelrode borstels en de Italiaanse- (*Setaria italica*).

Voorts een variëteit van de Hanepoot (*Echinochloa crus-galli* var. *frumentacea*), het uit Azië afkomstige Liefdegras (*Eragrostis multicaulis*) en onlangs werd als nieuw voor Nederland *Beckeropsis petiolaris* genoteerd, een gras met gesteelde bladeren, afkomstig uit Ethiopië en de Soedan. Ook nieuw voor Nederland was een Weegbree-soort (*Plantago ovata*), die binnenkort

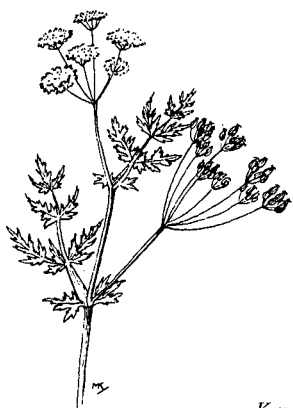
Pluimgierst

Fenegriek

Koriander

Karwij

Koekruid

Mariadistel

in 'Gorteria' besproken zal worden. Minder zeldzaam is de Wonderboom (*Ricinus communis*), de 'djarak' uit Indonesië, die bij ons wel niet zo hoog wordt als in de Maleise archipel, maar waarvan we soms toch flinke exemplaren tegenkomen.

Langs de rails vinden we inmiddels weer nieuwe soorten: Algerijnse centaurie (*Centaurea algeriensis*), een roset van de Mariadistel (*Silybum marianum*), *Echinochloa colonum*, een zeldzame Hanepoot zonder Nederlandse naam, Gele lupine (*Lupinus luteus*) en Venkel (*Foeniculum vulgare*).

Algemeen ook is de Omgekeerdbloemige klaver (*Trifolium resupinatum*), die een heerlijk zoete geur verspreidt. Heel wat minder aangenaam ruikt de Steenkruidkers (*Lepidium ruderales*), geen voorbeeld van een adventieve plant, maar hier en daar in de omgeving vrij veel voorkomend evenals het Smal Vlieszaad (*Corispermum leptopterum*), dat oorspronkelijk adventief is en veel gevonden kan worden op zandige plaatsen langs de spoorlijn. Dit is ook de plaats waar de Kleine teunisbloem (*Oenothera parviflora*) een voorkeur voor heeft. Bij de Maashaven werd de Beklierde basterdwederik (*Epilobium adenocaulon*) gevonden, een adventief uit N.-America, die bezig is haar areaal aanzienlijk te vergroten, want ze wordt thans op tal van plaatsen in Europa gevonden. Eveneens uit N.-America is de Ambrosia-soort *Ambrosia psilostachya*, die bij de graansilo aan de Maashaven reeds enige jaren voorkomt. Twee soorten, die hoogst zelden in ons land worden gevonden, maar hier ook present waren, zijn Brede wolfsmelk (*Euphorbia platyphyllos*) en Akkerbedstro (*Asperula arvensis*). Hoewel er natuurlijk niets gaat boven een natuurlijk landschap met de daarbij behorende flora, is de studie der adventiefflora toch van veel nut.

Niet zelden breiden zulke soorten zich uit en burgeren in. In dat geval is het natuurlijk van veel waarde, te weten waar van een bepaalde soort de eerste vondsten werden gedaan. Op die manier kan een beter beeld worden verkregen van hun verdere uitbreiding.